

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, την 1η Μαρτίου 2023, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Βασιλική Πέππα, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Καλακίκος, Ιωάννης Βασιλόπουλος (που έχει οριστεί εισηγητής), Ελένη Σκορδά και Νικόλαος Βόγκας, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Σταμάτιος Πουλής.

Για να άρει την αμφιβολία ως προς την έννοια των όρων «σύμβαση» και «προϋπολογιζόμενη δαπάνη» του άρθρου 324 παρ. 1 του ν. 4700/2020, η οποία εισάγεται με το πρακτικό .../2023 του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΑΒΔ/2023) και την 3Α Πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο, όπως νόμιμα εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών, παραστάθηκε διά του Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου(...../ΔΣΑ).

Η εταιρεία με τον διακριτικό τίτλο «.....» δεν παραστάθηκε.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος δήλωσε ότι επαφίεται στην κρίση του Δικαστηρίου.

Την πληρεξούσια δικηγόρο της αναθέτουσας αρχής, η οποία ζήτησε να αρθεί η αμφιβολία υπέρ της άποψης ότι η διαδικασία ορισμού παρόχου καθολικής υπηρεσίας από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων του άρθρου 324 του ν. 4700/2020.

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 1.3.2023 γνώμη του, κατά τα αναφερόμενα στη συνημμένη έγγραφη πρότασή

του, σύμφωνα με την οποία οι συμβάσεις παροχής καθολικής υπηρεσίας της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δεν συνιστούν συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών ρυθμιζόμενες από τις διατάξεις του ν. 4413/2016 και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020, παρέλκει δε ως αλυσιτελής η απάντηση στο ερώτημα περί των εφαρμοστέων διατάξεων για τον υπολογισμό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις.....2023 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τις Αντιπροέδρους Σωτηρία Ντούνη και Μαρία Αθανασοπούλου, που είχαν κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020) και τον Σύμβουλο Νικόλαο Βόγκα, που αποχώρησε από τη διάσκεψη (άρθρα 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020 και 18 παρ. 5 του ν. 4820/2021).

Άκουσε την εισήγηση του Συμβούλου Ιωάννη Βασιλόπουλου και

Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 337 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο (...)» (Α' 127), το Ζ' Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με το πρακτικότης από2023 συνεδρίασής του, ζητεί από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου να άρει την αμφιβολία ως προς την έννοια των όρων «σύμβαση» και «προϋπολογιζόμενη δαπάνη» του άρθρου 324 παρ. 1 του ν. 4700/2020, προκειμένου να κριθεί το παραδεκτό υπαγωγής σε έλεγχο της νομιμότητας της διαδικασίας επιλογής παρόχου και του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (εφεξής ΕΕΤΤ) και της εταιρείας με τον διακριτικό τίτλο «.....» (στο εξής «.....»), με αντικείμενο την παροχή καθολικής υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της υποκείμενης σύνδεσης σε σταθερή θέση, που υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις (αριθμ. πρωτ. ΕλΣυν/.....), με το έγγραφο του Προέδρου της ΕΕΤΤ.

2. Νομίμως εισάγεται η ως άνω αίτηση άρσης αμφιβολίας προς συζήτηση ενώπιον της μείζονος Ολομέλειας του Δικαστηρίου σύμφωνα με την 3Α/2023 πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία ερείδεται στο άρθρο 326 παρ. 4 του ν. 4700/2020.

3. Τα παραπεμπόμενα από το Κλιμάκιο ζητήματα είναι τα εξής: *Πρώτον*, εάν η προς έλεγχο σύμβαση παροχής καθολικής υπηρεσίας της ΕΕΤΤ υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020, δοθέντος ότι ο όρος «σύμβαση» στη διάταξη αυτή έχει αυτοτελή έννοια σε σχέση με τον ίδιο όρο στην ειδική ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία στον τομέα των

δημοσίων συμβάσεων, αλλά και ενόψει του ότι δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 325 του ίδιου νόμου, ή εάν, λόγω του αναγκαστικού χαρακτήρα του οικείου νομοθετικού πλαισίου και της εξαίρεσης από τον ελεύθερο ανταγωνισμό, η σύμβαση αυτή συνιστά την αναγκαστική απόληξη της διαδικασίας που προηγήθηκε με την υποχρεωτική προσχώρηση των μερών στους ήδη διαμορφωθέντες με μονομερή διοικητική πράξη όρους και, επομένως, αποτελεί σύμβαση φέρουσα απολύτως αναγκαστικό χαρακτήρα, τόσο ως προς τα πρόσωπα των αντισυμβαλλομένων, όσο και ως προς τους κατ' ιδίαν όρους της σύμβασης. Και, *δεύτερον*, εφόσον κριθεί ότι η σύμβαση υπάγεται στον προσυμβατικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εάν για τον υπολογισμό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020, πρέπει να εφαρμοστούν κατ' αναλογία τα κριτήρια υπολογισμού του άρθρου 8 παρ. 1 έως 3 του ν. 4413/2016 ή εάν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη πρέπει να υπολογιστεί αποκλειστικά με βάση την εκτιμώμενη αξία των υπηρεσιών που παρέχονται προς τους τρίτους χρήστες, δηλαδή την αμοιβή που εκτιμάται ότι θα λάβει ο πάροχος από τους τρίτους χρήστες κατά τη διάρκεια της καθολικής υπηρεσίας.

4. Με την πρόβλεψη στο άρθρο 98 παρ. 1 β' του Συντάγματος περί διενέργειας ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο των συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας, στις οποίες αντισυμβαλλόμενο είναι το Δημόσιο ή άλλο εξομοιούμενο με αυτό νομικό πρόσωπο, κατοχυρώθηκε συνταγματικώς η αρχικώς εισαχθείσα διά τυπικού νόμου σχετική ρύθμιση. Κατά τούτο εκφράστηκε η βούληση του συνταγματικού νομοθέτη όπως όργανο ενταγμένο στη δικαστική λειτουργία ελέγχει, χάριν διασφάλισης των αρχών του κράτους δικαίου, τις συμβατικές συναλλαγές μεγάλης οικονομικής αξίας της εκτελεστικής λειτουργίας (βλ. ΕλΣυν Ολ. 380/2022, σκ. 6 και 18).

5. Όπως ρητώς πλέον προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 2 και 4 του ν. 4820/2021, ο έλεγχος αυτός, υπηρετώντας τη συνταγματική αρχή του κράτους δικαίου (25 παρ. 1 εδ. α' του Συντάγματος), σκοπεί στη διασφάλιση της δίκαιης (σύννομης και χρηστής) διανομής των δημοσίων πόρων, φυσικών και χρηματοοικονομικών, για την εκτέλεση της αποστολής των δημοσίου ενδιαφέροντος ελεγχόμενων φορέων (ισόνομη ικανοποίηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και απόλαυση των δημοσίων αγαθών, διασφάλιση των αρχών της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας, της εθνικής ασφάλειας και άμυνας, του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, των υποδομών και μεταφορών κ.ά.) και την ενίσχυση των αρχών της καλής διακυβέρνησης και της διαφάνειας στο πεδίο των συναλλακτικών λειτουργιών των φορέων αυτών, ενώ συνιστά θεσμική δικλείδα για την προστασία των δημοσίων πόρων και τη διασφάλιση της συνταγματικώς κατοχυρωμένης δημοσιονομικής βιωσιμότητας των δημοσίου ενδιαφέροντος φορέων (βλ. άρθρα 73 παρ. 2, 75, 79 και 106 του Συντάγματος, 126 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άρθρα 310 και 317 της ΣΛΕΕ, ΕλΣυν Έβδομο Τμ. 1491/2022, σκ. 12, όπου και η σχετική νομολογία).

6. Σε εκτέλεση των επιταγών του άρθρου 98 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος και σύμφωνα με το άρθρο 324 παρ. 1 του ν. 4700/2020, σε προσυμβατικό έλεγχο ενώπιον του οικείου Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται και οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που συνάπτουν οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, όταν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη αυτών υπερβαίνει το όριο του 1.000.000 ευρώ, χωρίς ΦΠΑ. Από τη γενική και αδιάστικτη διατύπωση της ρύθμισης της παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 συνάγεται ότι ο όρος «σύμβαση» εντασσόμενος συστηματικά στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και την αποστολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει αυτοτελή έννοια σε σχέση με τον ίδιο όρο, όπως αυτός χρησιμοποιείται σε επιμέρους ειδικότερα νομοθετήματα του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου. Αντιστοιχεί δε σε κάθε συμβατικής φύσης συναλλαγή μεγάλης οικονομικής αξίας του Κράτους και των λοιπών δημόσιων φορέων, που δεν εξαιρείται δυνάμει του άρθρου 325 του ν. 4700/2020 από τον έλεγχο αυτό, εφόσον α) από αυτή απορρέουν συμβατικής φύσης ουσιαστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις για αμφοτέρωτα τα συμβαλλόμενα μέρη, β) αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού ή/και την παροχή δημοσίου αγαθού και γ) συνεπάγεται εκταμίευση δημοσίου χρήματος, η οποία, ανεξαρτήτως της προέλευσής του, εντάσσεται στο πλαίσιο συναλλακτικής, όχι αναγκαίως αποβλεπούσης σε κέρδος, σχέσης και πάντως, στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών προς εξυπηρέτηση δημοσίου αγαθού, έχει οικονομικά αποτιμητό αντικείμενο που, ανεξαρτήτως εάν συνιστά *stricto sensu* αντάλλαγμα, αποτελεί πάντως την προσδοκώμενη από την εκμετάλλευση της υπηρεσίας ωφέλεια (βλ. ΕλΣυν Ολ. 380/2022, σκ. 16 και 18, ΕλΣυν Έβδομο Τμ. 1491/2022, σκ. 14 και 90). Δεν εμπίπτουν δε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 324 παρ. 1 του ν. 4200/2020 και κατ' επέκταση δεν υπόκεινται σε προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας οι συμβάσεις εκείνες που, σύμφωνα με το οικείο νομοθετικό πλαίσιο, φέρουν απολύτως αναγκαστικό χαρακτήρα τόσο ως προς το πρόσωπο του αντισυμβαλλομένου της αναθέτουσας αρχής, όσο και ως προς τους κατ' ιδίαν όρους της σύμβασης, αφού αυτές, εξαιρεθείσες από τον ελεύθερο ανταγωνισμό, συνιστούν την αναγκαστική απόληξη της ειδικής διοικητικής διαδικασίας που προηγείται με την υποχρεωτική προσχώρηση των μερών στους ήδη διαμορφωθέντες με μονομερή διοικητική πράξη όρους (βλ. ΕλΣυν Τμήμα Μείζονος - Επταμελούς Σύθεσης 3695/2012, σκ. ΙΙΙ).

7. Με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11.12.2018 «για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (L 321), θεσπίστηκε εναρμονισμένο ενωσιακό πλαίσιο για τη ρύθμιση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συναφών ευκολιών και συναφών υπηρεσιών (βλ. άρθρο 1 και αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 5 της Οδηγίας), ενώ καταργήθηκαν προηγούμενες ειδικές Οδηγίες, όπως οι Οδηγίες 2002/22/ΕΚ και 2002/21/ΕΚ (βλ. άρθρο 125 της Οδηγίας). Με την Οδηγία αυτή καθορίστηκε, μεταξύ άλλων, το

ρυθμιστικό πλαίσιο για την εξασφάλιση καθολικής υπηρεσίας στον τομέα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, δηλαδή για την παροχή ενός συνόλου ελάχιστων υπηρεσιών (επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών σε σταθερή θέση) σε όλους τους καταναλωτές και σε προσιτή τιμή, με αντίστοιχη επιβολή σχετικών υποχρεώσεων στους παρόχους υπηρεσιών και πρόβλεψη για αντιστάθμιση της τυχόν αθέμιτης επιβάρυνσης που οι τελευταίοι υφίστανται λόγω της υποχρέωσης καθολικής υπηρεσίας. Σκοπός της καθολικής υπηρεσίας είναι η δημιουργία ενός δικτύου ασφαλείας που να αποτρέπει τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού των πολιτών από την έλλειψη πρόσβασης στις ανωτέρω υπηρεσίες (βλ. άρθρα 84 έως 92 και αιτιολογικές σκέψεις 212 έως 245 της Οδηγίας).

8. Η προαναφερόμενη Οδηγία ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με τον ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (...) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184). Ειδικότερα, στο Β' Μέρος του εν λόγω νόμου, ορίζεται στο άρθρο 110 (άρθρο 2 της Οδηγίας 2018/1972) ότι: «(...) Α.(...) 3) «γενική άδεια»: το νομικό πλαίσιο που θεσπίζεται με το παρόν και διασφαλίζει δικαιώματα για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και θεσπίζει ειδικές υποχρεώσεις ανά τομέα (...), σύμφωνα με τον παρόντα νόμο (...) Β. (...) 21) «καθολική υπηρεσία»: το ελάχιστο σύνολο υπηρεσιών, όπως αυτό ορίζεται στον παρόντα νόμο, συγκεκριμένης ποιότητας, το οποίο είναι διαθέσιμο για κάθε τελικό χρήστη στην Ελληνική Επικράτεια, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική του θέση και, υπό το πρίσμα των ιδιαίτερων εθνικών συνθηκών, σε προσιτή τιμή, (...)», στο άρθρο 111 (άρθρο 3 της Οδηγίας 2018/1972) ότι: «1. (...) 4. Προς επίτευξη των στόχων πολιτικής (...) η Ε.Ε.Τ.Τ. και οι λοιπές αρμόδιες αρχές, μεταξύ άλλων: α) (...) γ) εφαρμόζουν το δίκαιο της Ε.Ε. με τεχνολογικά ουδέτερο τρόπο, (...)», στο άρθρο 113 (άρθρο 5 της Οδηγίας 2018/1972) ότι: «1. Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) (...) αποτελεί την Εθνική Ρυθμιστική Αρχή (...) σε θέματα παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (...) 2. Ειδικότερα η Ε.Ε.Τ.Τ. έχει (...) τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο παρόν Μέρος και ιδίως: α) (...) κδ) Ασκεί τις αρμοδιότητες σχετικά με την παροχή καθολικής υπηρεσίας και υποβάλλει εισηγήσεις προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, και με πράξεις της ρυθμίζει κάθε αναγκαία λεπτομέρεια (...)», στο άρθρο 114 ότι: «1. (...) 2. Ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει τις αρμοδιότητες (...) και ιδίως: α) (...) ζ) Τον καθορισμό, μετά από εισήγηση της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), του περιεχομένου της καθολικής υπηρεσίας και των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για τον καθορισμό κριτηρίων επιλογής των παροχών αυτής. (...)», στο άρθρο 120 (άρθρο 12 της Οδηγίας 2018/1972) ότι: «1. (...) 2. Η παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών (...) επιτρέπεται (...) μόνο έπειτα από χορήγηση

γενικής άδειας. (...)), στο άρθρο 123 (άρθρο 15 της Οδηγίας 2018/1972) ότι: «1. Οι επιχειρήσεις που υπόκεινται σε γενική άδεια δυνάμει του άρθρου 120 έχουν το δικαίωμα: α) να παρέχουν δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (...) 2. Όταν οι επιχειρήσεις αυτές παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό, η γενική άδεια τους δίνει το δικαίωμα: α) (...) β) να έχουν την ευκαιρία να τους ανατίθεται η παροχή διαφόρων στοιχείων της καθολικής υπηρεσίας ή να καλύπτουν διάφορα τμήματα της Ελληνικής Επικράτειας, σύμφωνα με το άρθρο 194 ή 195», στο άρθρο 192 (άρθρο 84 της Οδηγίας 2018/1972), με τίτλο «Οικονομικά προσιτή Καθολική Υπηρεσία», ότι: «1. Στο πλαίσιο παροχής Καθολικής Υπηρεσίας όλοι οι καταναλωτές στην ελληνική επικράτεια έχουν πρόσβαση, σε προσιτή τιμή, σε διατιθέμενη υπηρεσία επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και σε υπηρεσίες φωνητικών επικοινωνιών συμπεριλαμβανομένης της υποκείμενης σύνδεσης, σε σταθερή θέση. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., μπορεί να εξειδικεύεται το περιεχόμενο της Καθολικής Υπηρεσίας, (...)», στο άρθρο 194 (άρθρο 86 της Οδηγίας 2018/1972), με τίτλο «Διαθεσιμότητα της Καθολικής Υπηρεσίας», ότι: «1. Όταν διαπιστωθεί, (...) ότι η διαθεσιμότητα, σε σταθερή θέση, υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο, (...) και υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών δεν είναι δυνατό να εξασφαλιστεί υπό τις συνήθεις εμπορικές συνθήκες ή μέσω άλλων δυνητικών εργαλείων δημόσιας πολιτικής στην Ελληνική Επικράτεια ή σε διαφορετικά μέρη αυτής, δύναται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης κατόπιν εισηγήσεως από την Ε.Ε.Τ.Τ. να επιβληθούν κατάλληλες υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας ώστε να ικανοποιείται κάθε εύλογο αίτημα τελικών χρηστών για πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες στα σχετικά μέρη της Ελληνικής Επικράτειας. 2. Με την ως άνω απόφαση της παρ. 1 καθορίζονται οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια επιλογής και η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για τον καθορισμό επιχείρησης ή επιχειρήσεων για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών (...) καθώς και η πλέον αποδοτική και ενδεδειγμένη προσέγγιση για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας, σε σταθερή θέση, υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο, (...) και υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών, με σεβασμό στις αρχές της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας, της μη διακριτικής μεταχείρισης και της αναλογικότητας κατά τρόπο που ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις της αγοράς, ιδίως όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών με τιμές ή άλλους όρους και προϋποθέσεις που αποκλίνουν από τους συνήθεις εμπορικούς όρους, ενώ παράλληλα διαφυλάσσεται το δημόσιο συμφέρον. 3. Ειδικότερα, εάν επιβληθούν υποχρεώσεις για την εξασφάλιση της διαθεσιμότητας, σε σταθερή θέση, υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο, (...) και υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών για τους τελικούς χρήστες, η Ε.Ε.Τ.Τ. δύναται να ορίσει μία ή περισσότερες επιχειρήσεις οι οποίες θα πρέπει να εγγυώνται την εν λόγω διαθεσιμότητα στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας. Η Ε.Ε.Τ.Τ. μπορεί να

ορίζει διαφορετικές επιχειρήσεις ή ομάδες επιχειρήσεων για την παροχή υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών σε σταθερή θέση ή για να καλύπτουν διαφορετικά μέρη της Ελληνικής Επικράτειας. Η Ε.Ε.Τ.Τ. είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία επιλογής των ανωτέρω επιχειρήσεων.

4. Όταν η Ε.Ε.Τ.Τ. ορίζει επιχειρήσεις σε μέρος ή στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών σύμφωνα με την παρ. 3, χρησιμοποιεί προς τον σκοπό αυτόν αποτελεσματικό, αντικειμενικό και διαφανή μηχανισμό ορισμού χωρίς διακρίσεις, μέσω του οποίου δεν αποκλείεται εκ των προτέρων από τον ορισμό καμία επιχείρηση. Οι εν λόγω μέθοδοι ορισμού διασφαλίζουν ότι η υπηρεσία επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και οι υπηρεσίες φωνητικών επικοινωνιών σε σταθερή θέση παρέχονται με τρόπο οικονομικά αποδοτικό και είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται για να προσδιορίζεται το καθαρό κόστος των υποχρεώσεων παροχής Καθολικής Υπηρεσίας σύμφωνα με το άρθρο 197. (...)», στο άρθρο 197 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2018/1972), με τίτλο «Κόστος των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας», ότι: «1. Όταν η Ε.Ε.Τ.Τ. κρίνει ότι η παροχή υπηρεσίας επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 192, και υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών, όπως καθορίζεται στα άρθρα 192, 193 και 194, (...) ενδέχεται να συνιστά αθέμιτη επιβάρυνση για τους παρόχους αυτών των υπηρεσιών που ζητούν αντισταθμιστικό αντάλλαγμα, η Ε.Ε.Τ.Τ. υπολογίζει το καθαρό κόστος της εν λόγω παροχής. Για τον σκοπό αυτόν, η Ε.Ε.Τ.Τ.: α) υπολογίζει το καθαρό κόστος των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας, λαμβάνοντας υπόψη το τυχόν αγοραίο όφελος που αποκομίζει ένας πάροχος που εξασφαλίζει υπηρεσία επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο, (...) και υπηρεσία φωνητικών υπηρεσιών σύμφωνα με το Παράρτημα VII, ή β) χρησιμοποιεί το καθαρό κόστος παροχής Καθολικής Υπηρεσίας, το οποίο υπολογίζεται με μηχανισμό ορισμού, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 194. (...)» και στο άρθρο 198 (άρθρο 90 της Οδηγίας 2018/1972), με τίτλο «Χρηματοδότηση των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας», ότι: «1. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., καθορίζονται ο τρόπος χρηματοδότησης της Καθολικής Υπηρεσίας και ο μηχανισμός αποζημίωσης καθορισμένης επιχείρησης για το καθαρό κόστος της Καθολικής Υπηρεσίας, υπό διαφανείς συνθήκες, από τους παρόχους δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφόσον, βάσει του υπολογισμού του καθαρού κόστους που αναφέρεται στο άρθρο 197 του παρόντος Μέρους, η Ε.Ε.Τ.Τ. αποφαινεται ότι ένας πάροχος υφίσταται αθέμιτη επιβάρυνση και μετά από αίτημα του ενδιαφερομένου παρόχου. Με όμοια απόφαση, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., καθορίζεται ο μηχανισμός επιμερισμού (...) οι αρχές που διέπουν τον ως άνω μηχανισμό, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Το συνολικό ποσό της αποζημίωσης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το καθαρό κόστος, όπως υπολογίζεται

σύμφωνα με το άρθρο 197, των υποχρεώσεων που θεσπίζονται με τα άρθρα 192 έως 195. Από την υποχρέωση συνεισφοράς μπορούν να εξαιρούνται επιχειρήσεις ο κύκλος εργασιών των οποίων δεν υπερβαίνει ένα εύλογο όριο, το οποίο καθορίζεται στην ίδια απόφαση. 2. Ο μηχανισμός επιμερισμού τηρεί τις αρχές της διαφάνειας, της ελάχιστης δυνατής στρέβλωσης της αγοράς, της αμεροληψίας και της αναλογικότητας, σύμφωνα με τις αρχές του Παραρτήματος VII, Μέρος Β΄. (...) Οι εν λόγω επιβαρύνσεις δεν επιβάλλονται ούτε εισπράττονται από επιχειρήσεις που δεν παρέχουν υπηρεσίες στην Ελληνική Επικράτεια». Επίσης, στο Παράρτημα VII του ίδιου νόμου ορίζεται στο Μέρος Α΄, με τίτλο «Υπολογισμός του Καθαρού Κόστους», ότι: «Ως υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας νοούνται οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε μια επιχείρηση και αφορούν την παροχή Καθολικής Υπηρεσίας, όπως ορίζεται στα άρθρα 192 ως 195. (...) Κατά τη διεξαγωγή ενός υπολογισμού, το καθαρό κόστος των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους της λειτουργίας οποιοσδήποτε επιχείρησης με υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας και της λειτουργίας της χωρίς υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας. (...) Ο υπολογισμός του καθαρού κόστους συνεκτιμά τα οφέλη, συμπεριλαμβανομένων των άυλων οφελών, που αποκομίζει ο πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας. Ο υπολογισμός βασίζεται στο κόστος που προκύπτει από τα ακόλουθα: i) στοιχεία των καθορισμένων υπηρεσιών οι οποίες μπορούν να παρέχονται μόνο με ζημία ή με συνθήκες κόστους που δεν εμπίπτουν στα συνήθη εμπορικά πρότυπα. (...) ii) ειδικούς τελικούς χρήστες ή ομάδες τελικών χρηστών οι οποίοι, λόγω του κόστους παροχής του συγκεκριμένου δικτύου και της συγκεκριμένης υπηρεσίας, των παραγόμενων εσόδων και της τυχόν γεωγραφικής στάθμισης των τιμών που επιβάλλονται από το κράτος μέλος, μπορούν να εξυπηρετούνται μόνο με ζημία ή με συνθήκες κόστους που δεν εμπίπτουν στα συνήθη εμπορικά πρότυπα. (...) Το συνολικό καθαρό κόστος των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας για κάθε επιχείρηση υπολογίζεται ως το σύνολο του καθαρού κόστους που προκύπτει από τα επιμέρους στοιχεία των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν άυλων οφελών. (...)» και στο Μέρος Β΄, με τίτλο «Αποζημίωση του Καθαρού Κόστους των Υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας», ορίζεται ότι: «Η ανάκτηση ή χρηματοδότηση οποιουδήποτε καθαρού κόστους των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας μπορεί να απαιτεί την αποζημίωση των επιχειρήσεων που επιβαρύνονται με υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας για τις υπηρεσίες που παρέχουν υπό μη εμπορικές συνθήκες. (...)».

9. Κατ' επίκληση των άρθρων 192, 193, 194 και 196 του ν. 4727/2020, εκδόθηκε η 7435ΕΞ2022/28.2.2022 απόφαση του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Καθορισμός του περιεχομένου της Καθολικής Υπηρεσίας, του εύλογου αιτήματος, των προϋποθέσεων, των κριτηρίων επιλογής και της διαδικασίας για τον καθορισμό επιχείρησης ή επιχειρήσεων που υπέχουν υποχρέωση παροχής Καθολικής Υπηρεσίας» (Β΄ 1297/18.3.2022). Στην απόφαση

αυτή ορίζεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 11 ότι: «1. Κάθε πάροχος δημόσιων δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό, υπό καθεστώς Γενικής Άδειας στην ελληνική επικράτεια, δικαιούται να είναι υποψήφιος πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας. 2. Η ΕΕΤΤ δύναται να ορίσει διαφορετικές επιχειρήσεις ή ομάδες επιχειρήσεων για την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας (...) 5. Η ΕΕΤΤ, προκειμένου να προβεί στον καθορισμό επιχείρησης ή επιχειρήσεων που θα αναλάβουν το έργο της παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας, λαμβάνει υπόψη της ιδίως τα εξής: α) Την ελαχιστοποίηση του Καθαρού Κόστους Καθολικής Υπηρεσίας. Η χρηματοδότηση του Καθαρού Κόστους Καθολικής Υπηρεσίας είναι δυνατόν να γίνει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μόνον αν, κατόπιν αιτήματος από την καθορισμένη επιχείρηση, η ΕΕΤΤ κρίνει ότι αυτή υφίσταται υπερβολική επιβάρυνση από το συνολικό Καθαρό Κόστος Καθολικής Υπηρεσίας, λαμβάνοντας υπόψη και τυχόν άυλα οφέλη. β) Τη βιωσιμότητα της επιχείρησης (...). γ) Τη χρέωση στον τελικό χρήστη των στοιχείων καθολικής υπηρεσίας, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα, η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει τα είκοσι επτά (27) ευρώ το μήνα συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. και τελών», στο άρθρο 12 ότι: «1. Μια επιχείρηση δύναται να αναλάβει υποχρέωση παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας, εφόσον πληροί τα ακόλουθα κριτήρια: α) Είναι πάροχος δημόσιων δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό υπό καθεστώς Γενικής Άδειας στην ελληνική επικράτεια. β) Κρίνεται αξιόπιστη ως πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας, αναφορικά με τη δυνατότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων Καθολικής Υπηρεσίας οι οποίες ενδέχεται να της ανατεθούν. Ενδεικτικά ως κριτήρια αξιοπιστίας αναφέρονται και εξετάζονται: i) Η λειτουργία δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δύναται να καλύψει το σύνολο της γεωγραφικής περιοχής στην οποία θα αναλάβει την υποχρέωση (...) ii) Η γεωγραφική κάλυψη, η έκταση και πυκνότητα του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών της επιχείρησης, (...) iii) Τα έτη της συνολικής επιχειρηματικής δραστηριότητας και τα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία του υποψηφίου παρόχου Καθολικής Υπηρεσίας των τελευταίων 3 οικονομικών χρήσεων, (...) iv) Η ύπαρξη συγκεκριμένου σχεδίου ανάπτυξης του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών της επιχείρησης (...) καθώς και δέσμευση της διοίκησης για τη χρηματοδότηση της σχετικής επένδυσης και τρόπος χρηματοδότησής της. v) Η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών συμπεριλαμβανομένης της υποκείμενης σύνδεσης, σε σταθερή θέση και υπηρεσιών επαρκούς ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο καθορισμένης ελάχιστης ποιότητας στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας ή σε συγκεκριμένη υπό εξέταση γεωγραφική περιοχή κάλυψης. 2. Η επιλογή παρόχου Καθολικής Υπηρεσίας ακολουθεί τις αρχές της τεχνολογικής ουδετερότητας, αντικειμενικότητας, διαφάνειας και αμεροληψίας», στο άρθρο 13 ότι: «1. Η ΕΕΤΤ, (...) από τη στιγμή που διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 14 της παρούσας, προσκαλεί τις επιχειρήσεις που παρέχουν δίκτυα

ή/και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό να υποβάλουν το ενδιαφέρον τους για την παροχή Καθολικής Υπηρεσίας, (...) Η ανακοίνωση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΕΤΤ. Εντός δύο (2) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η ΕΕΤΤ καταρτίζει κατάλογο με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις για τον καθορισμό Παρόχων Καθολικής Υπηρεσίας. (...) 2. Στην περίπτωση που καμία επιχείρηση δεν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας (...) ή η διαγωνιστική διαδικασία αποβεί άγονη, η επιλογή του παρόχου Καθολικής Υπηρεσίας γίνεται ως εξής: α) Ορίζεται ως καθορισμένη επιχείρηση η ορισθείσα από την ΕΕΤΤ επιχείρηση με Σημαντική Ισχύ στην αγορά χονδρικής παροχής τοπικής πρόσβασης σε σταθερή θέση κατά τον κρίσιμο χρόνο. (...) β) Εφόσον η ΕΕΤΤ διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει επιχείρηση με σημαντική ισχύ στην αγορά (...), τότε καθορίζεται ως καθορισμένη επιχείρηση, η επιχείρηση που διαθέτει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς ή τη μεγαλύτερη γεωγραφική κάλυψη (...) 3. Στην περίπτωση που τουλάχιστον μία ή περισσότερες επιχειρήσεις από αυτές που εκδήλωσαν ενδιαφέρον για την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας πληρούν τα κριτήρια για τον καθορισμό παρόχων Καθολικής Υπηρεσίας, η ΕΕΤΤ επιλέγει τον ή τους υπόχρεους παρόχους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας. Οι όροι του διαγωνισμού καθορίζονται αποκλειστικά από την ΕΕΤΤ με σεβασμό στις αρχές της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας, της μη διακριτικής μεταχείρισης και της αναλογικότητας, κατά τρόπο που ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις της αγοράς, σύμφωνα με τις γενικές αρχές της παρ. 5 του άρθρου 11 της παρούσας και ανακοινώνονται στους υποψηφίους, πριν από την έναρξη της διαδικασίας. (...) 5. Οι καθορισμένες επιχειρήσεις δύνανται να αποζημιωθούν για την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας μέχρι του ποσού της προσφοράς με την οποία τους κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός. (...) 7. Η καταβολή αποζημίωσης για το Καθαρό Κόστος παροχής Καθολικής Υπηρεσίας γίνεται ύστερα από την υποβολή μελέτης προσδιορισμού του Καθαρού Κόστους παροχής Καθολικής Υπηρεσίας της επιχείρησης και έλεγχο της μελέτης αυτής από την ΕΕΤΤ ή ανεξάρτητο ελεγκτή που αυτή έχει ορίσει, σύμφωνα με τις αρχές κοστολόγησης που εκδίδει η ΕΕΤΤ. (...) 9. Στην περίπτωση που η ΕΕΤΤ αποφανθεί ότι η καθορισμένη επιχείρηση υφίσταται υπερβολική επιβάρυνση, τότε το καθαρό κόστος παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας δύναται να χρηματοδοτηθεί σύμφωνα με τον ισχύοντα κάθε φορά κανονισμό μηχανισμού αποζημίωσης καθορισμένης επιχείρησης για το Καθαρό Κόστος παροχής Καθολικής Υπηρεσίας. 10. Η καθορισμένη επιχείρηση, ανεξαρτήτως του τρόπου ορισμού της, δικαιούται αποζημίωσης μόνον εφόσον υποβάλει σχετικό αίτημα, στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης, (...)», στο άρθρο 14 ότι: «1. Ο ελάχιστος χρόνος παροχής υπηρεσιών από τον υπόχρεο πάροχο ορίζεται σε τρία (3) έτη. Διαδικασία επανακαθορισμού του παρόχου καθολικής υπηρεσίας για μετά την παρέλευση τουλάχιστον τριών (3) ετών ξεκινά στις παρακάτω περιπτώσεις: α) η καθορισμένη

επιχείρηση δεν επιθυμεί να συνεχίσει την παροχή Καθολικής Υπηρεσίας, μετά την παρέλευση ελάχιστου χρόνου τριών (3) ετών ή β) υποβολή αιτήματος άλλης επιχείρησης, η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 12 της παρούσας. Σε κάθε περίπτωση η ΕΕΤΤ δύναται να εκκινήσει διαδικασία επανακαθορισμού του παρόχου καθολικής υπηρεσίας, οποτεδήποτε εάν κρίνει ότι συντρέχουν σχετικοί λόγοι. 2. Σε περίπτωση, που, πριν από την λήξη του καθορισμένου χρόνου παροχής Καθολικής Υπηρεσίας, τροποποιηθεί το περιεχόμενο της Καθολικής Υπηρεσίας, είναι δυνατόν να επανεξεταστεί, κατόπιν απαίτησης της καθορισμένης επιχείρησης, το ποσό της αποζημίωσης του Καθαρού Κόστους Καθολικής Υπηρεσίας προς αυτή, με βάση τους ισχύοντες νόμους, διατάξεις, κανονισμούς και αποφάσεις. (...) 3. Κατάλληλο ελάχιστο γεωγραφικό μέγεθος αναφοράς για τον καθορισμό υποχρέωσης παροχής Καθολικής Υπηρεσίας είναι η περιφέρεια. (...) Η αρμοδιότητα προσδιορισμού των επιμέρους γεωγραφικών περιοχών, (...) ανήκει στην ΕΕΤΤ. (...)» και στο άρθρο 16 ότι: «1. Σε περίπτωση, που η καθορισμένη επιχείρηση εκπληρώνει πλημμελώς τις υποχρεώσεις της, όπως αυτές απορρέουν από τον ορισμό της ως παρόχου Καθολικής Υπηρεσίας, τότε η ΕΕΤΤ επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τα άρθρα 137 και 138 του ν. 4727/2020, διοικητικές κυρώσεις, (...) 3. Η ΕΕΤΤ δύναται (...) να επιβάλλει (...) κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 137 και 138 του ν. 4727/2020 για κάθε παραβίαση των διατάξεων της παρούσας».

10. Ακολούθως, κατ' επίκληση των άρθρων 197 και 198 του ν. 4727/2020, εκδόθηκε η 20448ΕΞ2022/26.5.2022 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Διαδικασία επιμερισμού του Καθαρού Κόστους Καθολικής Υπηρεσίας, αποζημίωσης του Παρόχου Καθολικής Υπηρεσίας (καθορισμένη επιχείρηση)» (Β' 2657/30.5.2022). Στην απόφαση αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 ότι: «Το Καθαρό Κόστος Καθολικής Υπηρεσίας επιμερίζεται μεταξύ των αδειοδοτημένων παρόχων που παρέχουν Υπηρεσίες Φωνής (...) ή/και Υπηρεσίες Πολυμεσικής Πληροφόρησης (...) ή/και υπηρεσίες πρόσβασης στο διαδίκτυο (...) στην ελληνική επικράτεια», στο άρθρο 4 ότι: «1. Στον επιμερισμό του Καθαρού Κόστους Καθολικής Υπηρεσίας, συμμετέχουν μόνο οι υπόχρεες επιχειρήσεις του άρθρου 3, των οποίων ο συνολικός κύκλος εργασιών από παροχή δημοσίων δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό είναι μεγαλύτερος των εννέα εκατομμυρίων (9.000.000) ευρώ. (...) 3. Το Καθαρό Κόστος Καθολικής Υπηρεσίας επιμερίζεται (...) κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο άθροισμα του κύκλου εργασιών όλων των υπόχρεων επιχειρήσεων (...)» και στο άρθρο 5 ότι: «1. Όταν, κατόπιν αιτήματος αποζημίωσης της καθορισμένης επιχείρησης, η ΕΕΤΤ διαπιστώσει ότι υφίσταται υπερβολική επιβάρυνσή της, η ΕΕΤΤ οφείλει, εντός τριών (3) μηνών από τη διαπίστωση αυτή, να υπολογίσει με βάση την παρούσα την ακριβή συνεισφορά κάθε μιας από τις υπόχρεες επιχειρήσεις και να την κοινοποιήσει σε αυτές. (...) 2. (...) Το αναλογούν ποσό καταβάλλεται από τις υπόχρεες επιχειρήσεις σε

λογαριασμό της εκάστοτε καθορισμένης επιχείρησης, ενημερώνοντας την ΕΕΤΤ για την καταβολή του ποσού (...) 4. Η πέραν των τριάντα (30) ημερών καθυστέρηση καταβολής της συμμετοχής των υπόχρεων επιχειρήσεων στο Καθαρό Κόστος Καθολικής Υπηρεσίας επισύρει, πλέον του τόκου υπερημερίας, την επιβολή προστίμου ή άλλων διοικητικών κυρώσεων από την ΕΕΤΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 137 και 138 του ν. 4727/2020. (...).

11. Επίσης, κατ' επίκληση των άρθρων 192 έως 198 του ν. 4727/2020, εκδόθηκε η 1039/2/18.7.2022 απόφαση της ΕΕΤΤ «Κανονισμός περί καθορισμού αρχών Κοστολόγησης της Καθολικής Υπηρεσίας» (Β' 4403/18.8.2022). Στην απόφαση αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 ότι: «Ο παρών Κανονισμός ορίζει τις Αρχές Κοστολόγησης της Καθολικής Υπηρεσίας σύμφωνα με το άρθρο 194 του ν. 4727/2020», στο άρθρο 2 ότι: «1. Στο πλαίσιο του παρόντος Κανονισμού, ισχύει ο ακόλουθος ορισμός: Καθαρό Κόστος Καθολικής Υπηρεσίας (ΚΚΚΥ): Ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους της λειτουργίας μιας καθορισμένης επιχείρησης με υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας και της λειτουργίας της, χωρίς υποχρεώσεις Καθολικής Υπηρεσίας. (...), στο άρθρο 4 ότι: «1. Αντικείμενο Κοστολόγησης (...) Στους υπολογισμούς κοστολόγησης λαμβάνεται υπόψη το κόστος που θα απέφυγε ο πάροχος καθολικής υπηρεσίας εάν δεν ήταν υπόχρεος πάροχος και δεν παρείχε υπηρεσίες ΚΥ χρησιμοποιώντας την οικονομικότερη και αποδοτικότερη τεχνολογία. 2. (...) Ο υπολογισμός του καθαρού κόστους της παροχής των υπηρεσιών της υποχρέωσης Καθολικής Υπηρεσίας βασίζεται: i. στον υπολογισμό του κόστους για την παροχή της Καθολικής Υπηρεσίας ii. στην εκτίμηση των εσόδων συμπεριλαμβανομένων των άμεσων και έμμεσων επιδοτήσεων, οι οποίες χορηγούνται στον πάροχο Καθολικής Υπηρεσίας ή χρησιμοποιούνται από αυτόν για λόγους παροχής Καθολικής Υπηρεσίας. (...) iii. στην εκτίμηση των οφελών, συμπεριλαμβανομένων των άυλων οφελών, που αποκομίζει ο πάροχος Καθολικής Υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό του καθαρού κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών της υποχρέωσης Καθολικής Υπηρεσίας προσδιορίζονται: i. Οι καμπίνες οι οποίες δεν θα δημιουργούνταν ή δεν θα εξοπλίζονταν/αναβαθμίζονταν για την παροχή των υπηρεσιών Καθολικής Υπηρεσίας, αν ένας φορέας ο οποίος θα εφαρμόζε τα συνήθη εμπορικά πρότυπα του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και ο οποίος δεν θα είχε υποχρέωση παροχής Καθολικής Υπηρεσίας δεν θα επέλεγε για να παρέχει τις εν λόγω υπηρεσίες. Ο όρος «καμπίνα» αναφέρεται στην γεωγραφική περιοχή κάλυψης, η οποία αποτελεί την γεωγραφική βάση υπολογισμού του κόστους ΚΥ, ανεξάρτητα από την τεχνολογική λύση, που θα επιλεγεί, με βάση την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και της οικονομικότερης και αποδοτικότερης ανά περίπτωση τεχνολογίας. (...) ii. Οι πελάτες, τους οποίους ένας πάροχος δεν θα επέλεγε να εξυπηρετήσει με καθαρά εμπορικούς όρους και ο υπόχρεος πάροχος ΚΥ θα εξυπηρετήσει χρησιμοποιώντας την πιο οικονομική και αποδοτική τεχνολογία. iii. Η Οικονομικότερη & Αποδοτικότερη τεχνολογία (...) 4.3. (...) Σύμφωνα με τα

ανωτέρω, ο υπολογισμός του ΚΚΚΥ βασίζεται σε πραγματικά απολογιστικά στοιχεία που τηρεί ο υπόχρεος πάροχος προς τεκμηρίωση των υπολογισμών του. (...)» και στο άρθρο 5 ότι: «1. (...) 5. (...) α. (...) Κριτήρια για τον υπολογισμό της αθέμιτης επιβάρυνσης ενδεικτικά αποτελούν η υπέρβαση της διοικητικής δαπάνης από τη δημιουργία και λειτουργία του μηχανισμού χρηματοδότησης, η εκτίμηση του κατά πόσον το ΚΚΚΥ επηρεάζει σημαντικά την αποδοτικότητα της Παροχής Καθολικής Υπηρεσίας ή/και την ικανότητα να κερδηθεί ένα δίκαιο ποσοστό απόδοσης του απασχολούμενου κεφαλαίου, το γεγονός αν ένα τέτοιο καθαρό κόστος επηρεάζει ουσιωδώς την ικανότητα του Παρόχου της Καθολικής Υπηρεσίας να ανταγωνίζεται με ίσους όρους τους ανταγωνιστές του. β. Τα κριτήρια ύπαρξης αθέμιτης επιβάρυνσης θα εξειδικευτούν με μεταγενέστερη απόφαση της ΕΕΤΤ. (...)».

12. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η επίμαχη σύμβαση συνάπτεται στο πλαίσιο της διά της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 καθιέρωσης του δικαιώματος των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς παροχή του δημοσίου αγαθού που συνίσταται στην ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο και τη φωνητική επικοινωνία σε κάθε σημείο της επικράτειας του κάθε κράτους μέλους (καθολική υπηρεσία) και αποσκοπεί στην αποτροπή του κινδύνου του κοινωνικού αποκλεισμού των πολιτών από την έλλειψη πρόσβασης στις ανωτέρω υπηρεσίες. Οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται μεταξύ της υπεύθυνης για τη διαδικασία επιλογής εθνικής ρυθμιστικής αρχής (ΕΕΤΤ) και επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό στην Ελληνική Επικράτεια βάσει γενικής άδειας (υποχρεωτικός πάροχος), ύστερα από την διά της εθνικής νομοθεσίας καθοριζόμενη διεξαγωγή διαγωνιστικής διαδικασίας. Ο υποχρεωτικός πάροχος της καθολικής υπηρεσίας αποζημιώνεται, ύστερα από αίτησή του, μέχρι του ποσού της προσφοράς με την οποία του κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, μέσω ενός εποπτευόμενου από την ΕΕΤΤ μηχανισμού επιμερισμού μεταξύ όλων των υπόχρεων επιχειρήσεων κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο άθροισμα του οικείου κύκλου εργασιών, για την αθέμιτη επιβάρυνση που ήθελε κριθεί από την ΕΕΤΤ ότι ο πάροχος αυτός έχει αποδεδειγμένως υποστεί, ήτοι για την παροχή των υπηρεσιών αυτών με ζημία ή με καθαρό κόστος που αφίσταται της συνήθους εμπορικής πρακτικής.

13. Από το σύνολο της προπαρατιθέμενης νομοθεσίας και σύμφωνα με όσα έγιναν ήδη δεκτά ανωτέρω (σκέψεις 4 έως 6 και 12), το Δικαστήριο κρίνει, επί του πρώτου ζητήματος, ότι οι συμβάσεις παροχής καθολικής υπηρεσίας που συνάπτει η ΕΕΤΤ υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020, καθόσον, εκτός του ότι δεν εξαιρούνται ρητώς δυνάμει του άρθρου 325 του νόμου αυτού, αφενός με αυτές εξυπηρετείται το δημόσιο αγαθό της προς όλους τους πολίτες ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και τη φωνητική επικοινωνία σε κάθε σημείο της Επικράτειας και αφετέρου ο αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση παροχής του δημοσίου αυτού

αγαθού έναντι ανταλλάγματος, το οποίο συνίσταται στην αμοιβή από τους τρίτους χρήστες και, προκειμένου ο υποχρεωτικός πάροχος να μην υποστεί αθέμιτη επιβάρυνση, από την ενεργοποίηση του εποπτευόμενου από την ΕΕΤΤ μηχανισμού επιμερισμού, η οποία αναλαμβάνει αντιστοίχως την υποχρέωση διασφάλισης προς παροχή της οικείας αποζημίωσης. Επιπλέον, οι δυνάμει υπόχρεες επιχειρήσεις επιλέγουν οι ίδιες τον τεχνικό τρόπο παροχής της καθολικής υπηρεσίας, αλλά και τη συμμετοχή τους ή μη στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία, κατά την οποία αναπτύσσεται ανταγωνισμός με την υποβολή συγκρίσιμων από την αναθέτουσα αρχή προσφορών ως προς το ανώτατο ποσό της αποζημίωσής τους, ενώ, σε κάθε περίπτωση, τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν τη δυνατότητα να μην συμμετέχουν στη διαγωνιστική διαδικασία ή να μην υπογράψουν τελικώς το συμβατικό κείμενο, οπότε, για τους λόγους αυτούς, υφίσταται εν προκειμένω ένα ελάχιστο πεδίο συναλλακτικής ελευθερίας (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1638/2020, σκ. 29 και 30). Ενόψει δε των παραδοχών αυτών, παρά τις λεπτομερείς νομοθετικές ρυθμίσεις ως προς τους οικονομικούς φορείς που δύνανται να παρέχουν καθολική υπηρεσία και τους όρους παροχής της υπηρεσίας, οι συμβάσεις αυτές δεν φέρουν απολύτως αναγκαστικό χαρακτήρα, ώστε να εκφεύγουν της εφαρμογής του άρθρου 324 του ν. 4727/2020.

14. Επί του δευτέρου ζητήματος, ενόψει του ότι η επίμαχη σύμβαση προσιδιάζει στην ειδικότερη κατηγορία των δημοσίων συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσίας, αφού ο αντισυμβαλλόμενος της ΕΕΤΤ παρέχει υπηρεσίες α) έναντι αμοιβής, η οποία συνίσταται στο δικαίωμα εκμετάλλευσης της υπηρεσίας με την καταβολή τιμήματος που καταβάλλεται έστω εν μέρει από τους τρίτους που κάνουν χρήση αυτής και β) αναδεχόμενος παράλληλα εν όλω ή εν μέρει την ευθύνη και τον επιχειρηματικό κίνδυνο για την οργάνωση, λειτουργία και παροχή των υπηρεσιών (βλ. ΕλΣυν Έβδομο Τμ. 1491/2022, σκ. 15, όπου και η σχετική νομολογία), και ανεξαρτήτως της ρητής εξαίρεσης των συμβάσεων αυτών από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ (άρθρο 11 της Οδηγίας, όπως η εξαίρεση αυτή ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 10 του ν. 4413/2016), το Δικαστήριο κρίνει ότι για τον προσδιορισμό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης υπό την έννοια του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 είναι αναλόγως εφαρμοστέες εν προκειμένω οι διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1 έως 3 του ν. 4413/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Αίρει την αμφιβολία και αποφαίνεται ότι η υπό σύναψη σύμβαση μεταξύ της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων και της ανώνυμης εταιρείας με τον διακριτικό τίτλο «.....» υπάγεται στον προβλεπόμενο από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για τον δε υπολογισμό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης της σύμβασης αυτής είναι αναλόγως εφαρμοστέες οι διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1 έως 3 του ν. 4413/2016. Και

Αναπέμπει την υπόθεση στο Ζ' Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

